

ВІДГУК

офіційного опонента – доктора наук з фізичного виховання і спорту,
доцента Богуславської Вікторії Юріївни на дисертаційну роботу

Євтушенко Олександра Витальовича

«Удосконалення фізичної та функціональної підготовленості борців греко-римського стилю на етапі попередньої базової підготовки», представлену на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 017 – Фізична культура і спорт (галузь знань 01 – Освіта/Педагогіка)

Актуальність обраної теми. Робота Євтушенко Олександра Витальовича присвячена вдосконаленню фізичної та функціональної підготовленості борців греко-римського стилю на етапі попередньої базової підготовки.

Спортивні результати переможців та призерів чемпіонатів світу, Ігор Олімпіад, та інших змагань мають тенденцію до постійного зростання. Така тенденція визначає необхідність пошуку й удосконалення засобів реалізації різних сторін резервних можливостей організму і технології підготовки спортсменів.

Зважаючи на значні обсяги м'язової роботи, що необхідні для розвитку рухових якостей та у підвищенні можливостей системи енергозабезпечення, що застосовуються у підготовці борців греко-римського стилю, виникає потреба у застосуванні засобів відновлення.

Об'єднання тренувальних впливів та відновлення в єдину систему забезпечує готовність спортсменів до змагань та профілактику перевтоми (В. М. Платонов, 2017).

Таким чином, питання вмілого поєднання фізичних навантажень із застосуванням відновлюючих засобів у підготовці борців греко-римського стилю у підготовчому періоді, залишається актуальним.

Крім того, інформація щодо компонентів фізичного навантаження з урахуванням індивідуального рівня фізичної працездатності борців греко-римського стилю, в літературних джерелах висвітлена лише частково.

Все вищезазначене дозволяє стверджувати, що проблематика дисертаційної роботи Євтушенка Олександра Витальовича є актуальною на сучасному етапі формування системи знань зі спортивної підготовки та значущою для вивчення.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.
Дисертаційну роботу виконано відповідно до теми науково-дослідної роботи Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» «Теоретико-методичні засади підготовки фахівців фізичної культури і спорту до професійної діяльності з різними групами населення» на 2019–2023 рр. (затверджено рішенням вченої ради від 27 грудня 2018 року, протокол № 5).

Роль автора як співвиконавця теми полягає у розробленні та науково-методичному обґрунтуванні структури та змісту фізичної і функціональної підготовки борців греко-римського стилю на етапі попередньої базової підготовки, аналізі та узагальненні теоретичних й емпіричних даних.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків, рекомендацій, сформульованих у дисертації.

На основі проведеного комплексного теоретичного аналізу й узагальнення даних науково-методичної літератури дисертант чітко визначив об'єкт і предмет дослідження.

Мета роботи відповідає методології дослідження, а поставлені завдання обумовили структуру і зміст дисертаційної роботи.

Для вирішення поставлених завдань були використані адекватні методи наукового пошуку, які дозволили обґрунтувати на високому

науково-методичному рівні основні положення результатів дослідження та висновки дисертаційної роботи.

Наукова новизна отриманих результатів полягає у тому, що дисертантом уперше:

- обґрунтовано структуру та зміст експериментальної програми вдосконалення фізичної та функціональної підготовленості борців греко-римського стилю на етапі попередньої базової підготовки, яка враховує індивідуальні можливості спортсменів;

- розроблено компоненти фізичного навантаження з урахуванням рівня фізичної працездатності борців греко-римського стилю в межах загально-підготовчого та спеціально-підготовчого етапів підготовчого періоду піврічного циклу підготовки;

- розроблено комплексну програму відновлювальних заходів, яка поєднує гідропроцедури, ручний відновний масаж та елементи йоги, що сприяє підвищенню ефективності тренувального процесу борців греко-римського стилю у підготовчому періоді;

- доповнено та розширено дані щодо побудови тренувального процесу борців греко-римського стилю у підготовчому періоді на етапі попередньої базової підготовки;

- набули подальшого розвитку напрями застосування засобів силової підготовки борців греко-римського стилю для поліпшення фізичної та функціональної підготовленості у підготовчому періоді на етапі попередньої базової підготовки.

Практичне значення результатів дослідження полягає у розробленні та експериментальній апробації програми удосконалення фізичної та функціональної підготовленості борців греко-римського стилю на етапі попередньої базової підготовки. Розроблена експериментальна

програма впроваджена в практику роботи дитячо-юнацьких спортивних шкіл, спеціалізованих дитячо-юнацьких спортивних шкіл олімпійського резерву, закладів вищої освіти: Хортицької національної академії, Львівського державного університету фізичної культури, Запорізького національного університету, Вінницького державного педагогічного університету імені М. Коцюбинського, що підтверджено відповідними актами впровадження і рекомендовано для подальшого застосування.

Повнота викладу наукових положень, висновків та рекомендацій здобувача в опублікованих працях. Опублікування основних результатів дисертаційної роботи здійснено у 6 наукових працях. 4 роботи опубліковано у спеціалізованих фахових виданнях України, що індексуються в міжнародних наукометричних базах, 2 праці мають апробаційний характер.

Оцінка змісту дисертації та її основних положень. Дисертаційна робота складається з анотації, переліку умовних позначень, вступу, 5 розділів, загальних висновків, списку використаних джерел, додатків. Матеріали дослідження викладені на 214 сторінках друкованого тексту, містять 21 таблицю та 16 рисунків. У дисертації використано 228 літературних джерел, з яких 42 – латиницею.

У першому розділі «Сучасний стан проблеми фізичної та функціональної підготовки борців греко-римського стилю» автором проведено теоретичний аналіз науково-методичної літератури, здійснено узагальнення та систематизацію даних з проблеми дослідження, а саме розглянуто: етап попередньої базової підготовки борців греко-римського стилю; особливості фізичної та функціональної підготовки борців греко-римського стилю; можливості застосування засобів кросфіту з метою

підвищення фізичної та функціональної підготовленості борців; Засоби відновлення в процесі підготовки борців.

Отже, на підставі вивчення та аналізу наукової літератури, автором було визначено, що більшість існуючих засобів відновлення призначені для борців високої кваліфікації, а стосовно спортсменів, що тренуються на початкових етапах підготовки, це питання розглянуто дискретно.

Крім того, встановлено, що питання застосування засобів кросфіту в підготовці борців греко-римського стилю на етапі попередньої базової підготовки залишається актуальним.

У другому розділі «Методи та організація досліджень» конкретизовано використання сукупності методів дослідження, що орієнтовані на досягнення мети і вирішення завдань дослідження, представлена доцільність їх використання; розкрито специфіку організації дослідження та його етапи.

У третьому розділі «Фізична та функціональна підготовленість борців греко-римського стилю на етапі попередньої базової підготовки» висвітлено результати констатувального експерименту, а саме охарактеризовано фізичну та функціональну підготовленості борців греко-римського стилю на етапі попередньої базової підготовки.

Визначено показники фізичної та функціональної підготовленості борців греко-римського стилю на етапі попередньої базової підготовки до початку педагогічного експерименту.

Встановлено невідповідність рівня розвитку фізичних якостей нормативним вимогам, що зазначені у навчальній програмі з греко-римської боротьби (2011 рік).

Виявлено потребу у вдосконаленні функціональних можливостей серцево-судинної та дихальної систем організму юних борців греко-

римського стилю, а також покращення адаптаційних можливостей їх вегетативної нервової системи у підготовчому періоді річного макроциклу.

У четвертому розділі «Експериментальна програма удосконалення фізичної та функціональної підготовленості борців греко-римського стилю» представлено структуру та зміст розробленої експериментальної програми спрямованої на підвищення фізичної та функціональної підготовленості борців греко-римського стилю, а також динаміку змін показників загальної та спеціальної фізичної підготовленості борців греко-римського стилю під впливом занять за вище зазначеною програмою та під впливом тренувань на яких застосовувалися лише засоби підготовки передбачені навчальною програмою з боротьби греко-римського стилю.

У п'ятому розділі «Аналіз і узагальнення результатів дослідження» узагальнено результати дисертаційного дослідження відповідно до поставлених завдань. Представлено положення наукової новизни та відмінності отриманих результатів від відомих раніше.

Оцінюючи в цілому позитивно роботу Євтушенко Олександра Витальовича, вважаю за необхідне звернути увагу на окремі зауваження та дискусійні положення:

1. У першому завданні доцільно було б вказати, що проблемне поле фізичної та функціональної підготовки борців греко-римського стилю було виявлено шляхом аналізу наукових публікацій та Інтернет ресурсів.

2. У більшості випадків у тексті назва 30-секундного анаеробного тесту вказана англійською «Wingate-тест». На сторінці 71 назва цього тесту перекладена як «Вінгейта». Така інтерпретація перекладу назви тесту викликає сумніви, тому краще дотримуватися єдиного стандарту, а саме, англійської назви.

3. У таблиці 3.1 тест «човниковий біг 4 рази по 9 м, с» вказано як «Човниковий біг 4 по 9, с». Слід вказати повну назву.

4. Потребує уточнення звідки були взяті нормативи оцінювання фізичної та функціональної підготовленості борців на етапі попередньої базової підготовки, які були представлені у розділі 3 «Фізична та функціональна підготовленість борців греко-римського стилю на етапі попередньої базової підготовки». Адже в навчальній програмі з греко-римської боротьби (2011 року) для даного етапу підготовки на с.49 наведені лише нормативи з бігу на 30 м, стрибка у довжину з місця (м), бігу на 800 м та підтягування на перекладині (кількість разів).

5. Детальний опис вправ що входять до експериментальної програми і представлені у розділі 4 «Експериментальна програма удосконалення фізичної та функціональної підготовленості борців греко-римського стилю» раціонально було б розмістити у додатках.

6. Назва розділу 4 «Експериментальна програма удосконалення фізичної та функціональної підготовленості борців греко-римського стилю» не відповідає змістовному наповненню. На нашу думку доцільно було б внести корективи у назву із врахуванням представленої експериментальної програми та встановленої ефективності даної програми стосовно впливу на фізичну та функціональну підготовленість борців.

7. У висновку 4 відсутні результати дослідження. Даний висновок більше схожий на один із абзаців розділу методи дослідження.

8. У роботі наявні орфографічні та стилістичні помилки.

Висловлені дискусійні питання, зауваження та недоліки принципово не впливають на загальну позитивну оцінку рецензованої дисертаційної роботи, не знижують її наукового значення та практичної цінності.

Загальний висновок. Враховуючи актуальність теми дослідження, наукову новизну, практичне значення, ступінь обґрунтованості наукових положень, практичних рекомендацій та висновків, можна констатувати, що дисертаційна робота «Удосконалення фізичної та функціональної підготовленості борців греко-римського стилю на етапі попередньої базової підготовки» є самостійним і завершеним науковим дослідженням, що відповідає вимогам «Порядку проведення експерименту з присудженням наукового ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів від 6 березня 2019 р. № 167, а її автор, **Євтушенко Олександр Витальович**, заслуговує присудження наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 017 Фізична культура і спорт.

Офіційний опонент:

доктор наук з фізичного виховання і спорту,
доцент, доцент кафедри теорії і методики спорту
Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського

Вікторія БОГУСЛАВСЬКА

